

Telšių rajono ikimokyklinių įstaigų vadovų ir bibliotekininkų edukacinės išvykos

„Edukacinių aplinkų panaudojimo ugdymui patirtis Lenkijos švietimo ir kultūros įstaigose:

Mazovijos Minsko atvejis“ vykusios 2018 m. balandžio 25–28 d.,

patirtis-refleksija

Balandžio 25 d.

Didžiąją dalį pirmosios dienos mūsų delegacija praleido kelionėje ir vakare, apie 18 val., pasiekėme kelionės tikslą – Mazovijos Minską – Žemaitijos sostinės – Telšių – miestą partnerį, su kuriuo draugiškas įvairiapusis bendradarbiavimas tęsiasi jau per 10 metų (2006 m. birželio 10 d. minėtų miestų vadovų buvo pasirašyta Bendradarbiavimo sutartis, joje numatyta bendradarbiauti savivaldos, verslo ir investicijų plėtros, kultūros, švietimo, sporto bei turizmo srityse). Telšiškių delegaciją pasitiko Mazovijos Minsko meras Marcin Jakubovski ir palydėjo į Menų mokyklą, kurioje sudarytos puikios sąlygos ugdyti jaunesiems menininkams.

Telšių rajono ikimokyklinių įstaigų vadovai, Telšių rajono savivaldybės K. Praniauskaitės viešosios bibliotekos atstovai su Mazovijos Minsko meru Marcin Jakubovski (pirmas iš kairės) ir Menų mokyklos direktore Paulina Rzewuska-Korycińska (pirma iš dešinės)

Ypatingas dėmesys mokykloje skiriamas garso aparatūrai, sumontuotai pagal pačius moderniausius sprendimus, aprūpinimui reikiama muzikos instrumentais. Atkreipėme dėmesį į tai, kad visų klasių durys yra dvigubos ir su langeliais, kad būtų galima matyti, ar įėjus nebus sutrikdytas ugdymo procesas. Taip pat rengiant klases naudotos specialios medžiagos, kad būtų gera akustika ir garsai netrukdytų šalia dirbantiems kolegoms

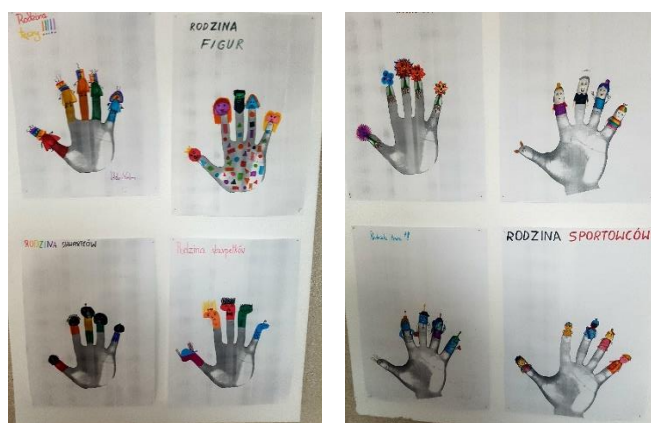

Menų mokyklos koncertų salė.

Atitinkamos sąlygos sudarytos ir jauniems dailininkams.

Išvykos dalyviai dalyvauja dailės užsiėmime.

Menų mokyklos mokinių darbai.

Menų mokyklos didžiojoje salėje repetuoja ir pagrindinis Mazovijos Minsko orkestras.

Orkestro repeticijos akimirka

Dalyviai tyrinėja didžiosios salės įgarsinimo ir apšvietimo įrangą.

Balandžio 26 d.

Darželis Nr. 5 „Vaivorykštės slėnis“, 6 grupės, 150 vaikų, grupėse po 25 vaikus, nepaisant kokio jie amžiaus.

Darželis „Vaivorykštės slėnis“

Darželis, nugriovus senąjį, pastatytas per 5 mėn., liko senosios tik lauko aikštelės, kurios planuojamos artimiausiu metu atnaujinti.

Grupės suskirstytos, įrengtos pagal vaivorykštės spalvas, tos pačios spalvos ir rūbinėje bendroje, grupių indai taip pat tų pačių spalvų.

Darželio edukacinės erdvės

Darželio erdvės

Bendra vaikų rūbinė

Vaikai gali būti atvedami nuo 6.30 iki 16 val. Nuo 5 m. vaikai pokaičio nemiega; kad norėtų miegoti dar nepasitaikė. Pašaliniai į darželį patekti negali. Tėvai turi kodus.

Darželio edukacinės erdvės

Darželis pats yra maitintojas, apie 1,60 Eur kainuoja tėvams už vieną dieną. Indus plauna indaplovės, valgo grupėse, tačiau jokių atskirų virtuvėlių grupėse nėra. Jei vaikas darželyje praleidžia 5 val., tai tėvai nemoka už tai nieko, už kiekvieną tolesnę valandą mokama po 1 zlotą, tai yra apie 0,25 Eur. Vasarą darželiai atostogauja, tačiau vienu metu būna 2–3 budintys darželiai. Kiekvienas darželis per vasarą turi keleto savaitių budėjimo, tai yra darbo, laiką. Pedagogų atostogos trunka 35 darbo dienas. Lenkijoje ikimokyklinėms įstaigoms yra ne viena Švietimo ministerijos siūloma programa, iš kurių darželis išsirenka sau priimtinausią.

Mūsų lankytas darželis „Vaivorykštės slėnis“ yra pasirinkęs žaliajo-ekologinio darželio kryptį, kaip ir Telšių lopšelis-darželis „Žemaitukas“.

Vaikų ir tėvelių paruošti stendai apie gamtą

Kaip jau minėta, lauko aikštelė kol kas likusi su senais įrengimais, tačiau joje yra skelbiamos naudojimosi instrukcijos, be to, ji atidaryta per savaitę viso miesto vaikams. Labai daug padeda tėvai. Netrukus lauko aikštelės įrengimai bus keičiami naujais.

Darželio vaikų žaidimų aikštelės taisyklės

Darželiui vadovauja vadovas, pavadootojo ugdymui nėra, jo funkcijas atlieka vienas iš mokytojų, tačiau yra 2 ūkvedžio, 2 buhalterio etatai. Vaikai darželyje ugdomi nuo 3 iki 5 metų, šešiamečiai eina į nulinę klasę mokykloje. Darželio statybai išleista 2 mln. Eur.

Telšiškiai su darželio direktore Wanda Gruszczyńska (trečia iš dešinės) ir Mazovijos Minsko tarybos nariais Robert Galazka, Piotr Wojdyga

Darželis Nr. 4. Atvykus į darželį jau kieme mus pasitiko direktorė, o įstaigos viduje esančiame hole susirinkę vaikučiai su įvairiais muzikos instrumentais sugrojo nuotaikingą kūrinį.

Darželio aplinkos

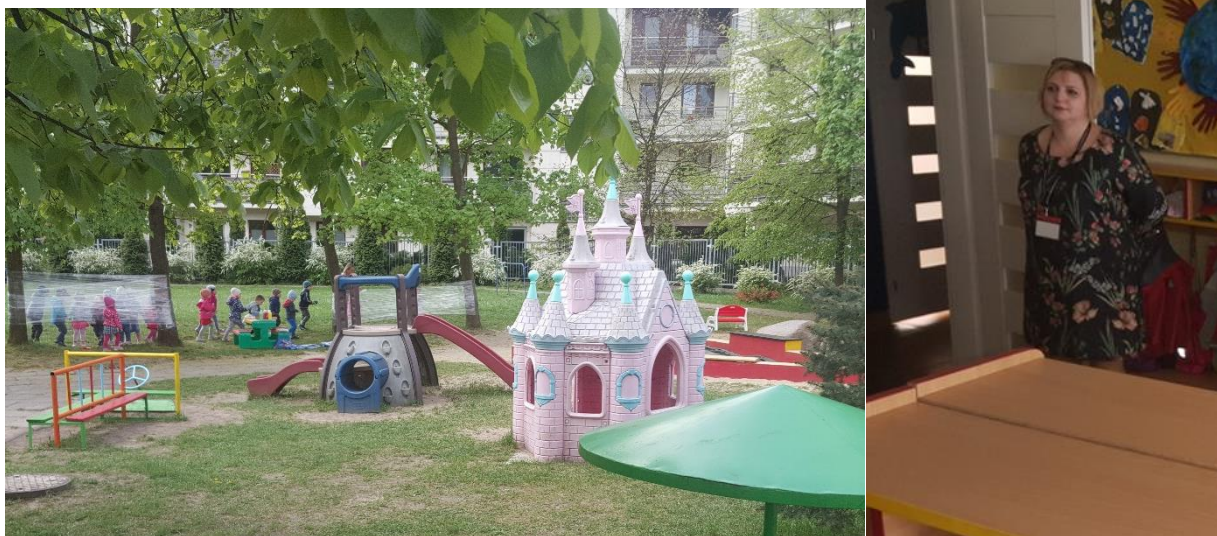
Šiame darželyje 200 vaikų, 43 darbuotojai, iš jų 25 pedagogai, 10 grupių; jame yra ir atskiros specialiųjų poreikių vaikų klasės, kuriose ugdomi tik po 5 didelių spec. poreikių turinčius vaikus.

Atskira užsiėmimų salė su įranga

Priimama papildomai 50 spec. poreikių vaikų iš miesto, nes čia teikiama ankstyvoji rehabilitacija, yra atskira užsiėmimų salė su specialia įranga, kur gali ateiti vaikai ir iš kitų darželių. Darželyje be

pedagogų dirba daug kitų specialistų: psichologų, neuropatologų, kineziterapeutų ir pan. Jei tėvai sutinka, daromas vaikams hidromasažas. Yra atskiras judesio plastikos kabinetas. Paprastose grupėse, kaip minėta anksčiau, ugdomi 25 vaikai, kur yra su spec. poreikiais, tai 20 vaikų, iš jų 4 su spec. Poreikiais, su jais dirba 2 pedagogai, vienas iš jų spec. pedagogas, žinoma, ir auklėtojo padėjėjas.

Darželio lauko erdvės ir direktorė Katarzyna Karwowska

Vaikai valgo be cukraus, neriebiai, 20 vaikų maistas ruošiamas pagal specialų meniu. Jeigu vaikas nori saldintos arbatos, dedamas medus. Labai stengiamasi dėl vaikų maisto. Darželiai visi ruošia maistą savarankiškai, mokyklos taip pat, anksčiau buvo išėjusios pas privatininkus, bet grįžo atgal, nes tai nepateisino lūkesčių.

Daugiausiai mokytojų 50-mečių. 56 metų mokytojai išeina į pensiją.

4 m. vaikai miega tik 1 val. 5-mečiai nuo sausio pradžios nebemiega, pratinami prie mokyklos ritmo. Įstaigos darbo laikas nuo 6.30 val. iki 18.30 val. Daugiausia pasiimami vaikai iki 17 val. Vaikai su tais pačiais batais eina ir į lauką, ir būna grupėje. Didelis vidinis kiemas, kur tiesiai iš grupės vaikai išeina.

Didelis neramumas būna kiekvienų mokslo metų pabaigoje dėl to, kad neaišku, kiek spec. Poreikių vaikų ateis, nes nuo to priklauso specialistų poreikis.

4 kartus valgo. Sriubą valgo prieš 0,5 val. nuo antro patiekalo. 11 val. –sriuba, 11.30 val. – antras.

Pagal PPT išvadas spec. poreikių vaikai gali būti darželyje iki 8–9 m.

Tarp grupių dideli langai, kad spec. pedagogai galėtų pagelbėti kelioms grupėms. Integracinėse spec. poreikių vaikų turinčiose grupėse 3 darbuotojai.

Mokytojai 0,5 metų dirba kaip stažuotojai kito priežiūroje. Po to iki 3 metų dirba savarankiškai ir tuomet vėl yra vertinami, įvertinti gauna ir papildomą atlygį. 46 000 zł. Skiriama vaikui, kuriam reikalinga spec. pagalba.

Pamokėlių akimirkos

3–4 metų vaikai, kurie nepatenka į darželius, eina į privačius darželius už tą pačią kainą, kiek mokėtų įprastai darželyje, tuos susitarimus su privačiais darželiais derina savivaldybė. Savivaldybės jiems perveda 260 zlotų, tai yra apie 65 Eur. Jei vaikai darželyje būna 5 val., tai už tai nemoka nieko, po 5 val. moka už kiekvieną papildomą valandą po 1 zlotą.

Individualūs užsiėmimai su specialistais spec. Poreikių vaikams – 3 val. per savaitę. Logopedas nuo 5 m., muzika nuo 3 metų nemokamai. 200 vaikų, 2 logopedo etatai. Direktorė taip pat neturi pavaduotojo ugdymui, bet 2 pavaduotojus ūkiui.

Atskiras kambarys, kur tėveliai gamina patys su vaikais ir vaišina kitus. Projektas „Virtuvės revoliucija darželyje“.

Projekto „Virtuvės revoliucija darželyje“ patalpa

Mokslo metų pradžioje kiekviena grupė sugalvoja savo svajonę ir ją per metus suvaidina. Per metus kiekviena grupė turi po savo renginį.

Kas 5 metai išorinis vertinimas, 2 savaites vyksta, daug anketų. Vidinį vertinimą atlieka pati mokykla. Bet kokių metų gali atvykti į darželį specialistai ir tikrinti. Mokymai pedagogams vyksta po 2–3 savaites.

Darželiams ministerijos siūloma daug įvairių programų, gali pasirinkti.

Vaišinomės keksiukais iš morkų, pyragu su varške iš vaikams skirto meniu, be pridėtinio cukraus.

Keksiukai ir pyragas be pridėtinio cukraus

Rugsėjo 22 d. švenčiama darželio vaiko diena, vaikams duodami tokie saldumynai. Dag akcijų daro tėvai. Surenka pinigų, skiria darželiui įvairioms reikmėms. Nupirko lauko aikštelę.

Balandžio 4 d. – autisto diena. Pasipuošia balionais, rengia renginius.

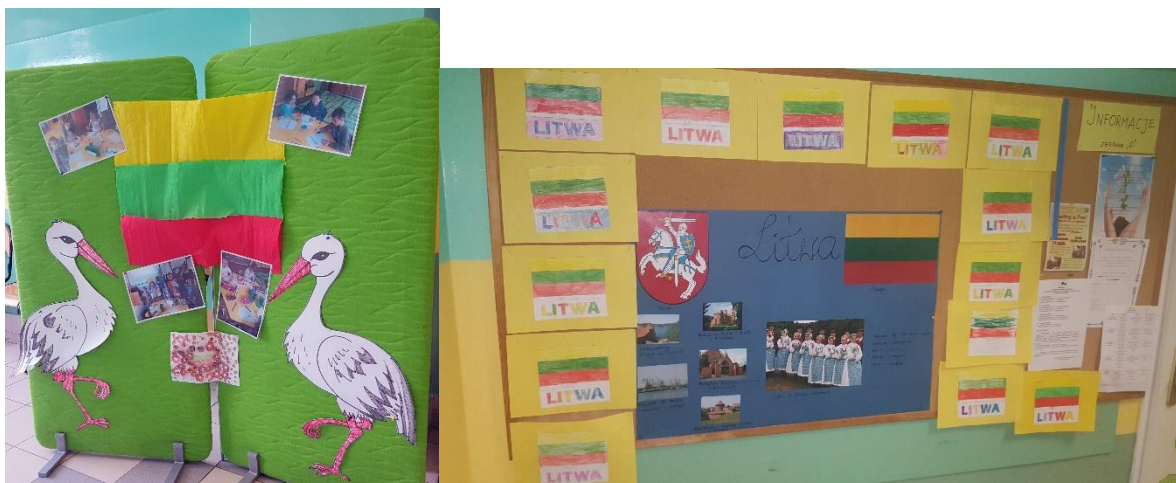
Vieną kartą per savaitę atvyksta pas vaikus su šunimis, kad jie galėtų pažaisti. Vaikai vežami į ūkius. Alpakai atvyksta.

Mokykla Nr. 3 arba Jono Pauliaus II mokykla

Šioje mokykloje buvome ypatingai svetingai pasitikti. Nuoširdžiai dar prie įėjimo sutikti paties mokyklos direktoriaus, tik įžengę pro duris hole pamatėme ekraną, kuriame buvo pristatomi Telšių miesto vaizdai, pagarbiai šalia Lenkijos vėliavos glaudėsi mūsų šalies trispalvė, o kol direktorius mus palydėjo į aktų salę, eidami per mokyklą nuolat girdėjome džiugiai su mumis besisveikinančius mokinius: „Laba diena“, o kai taip pat atsakydavome, jie nesitverdavo džiaugsmu. Koridoriuose, klasėse matėme ypatingai daug specialiai Lietuvos tema sukurtų stendų.

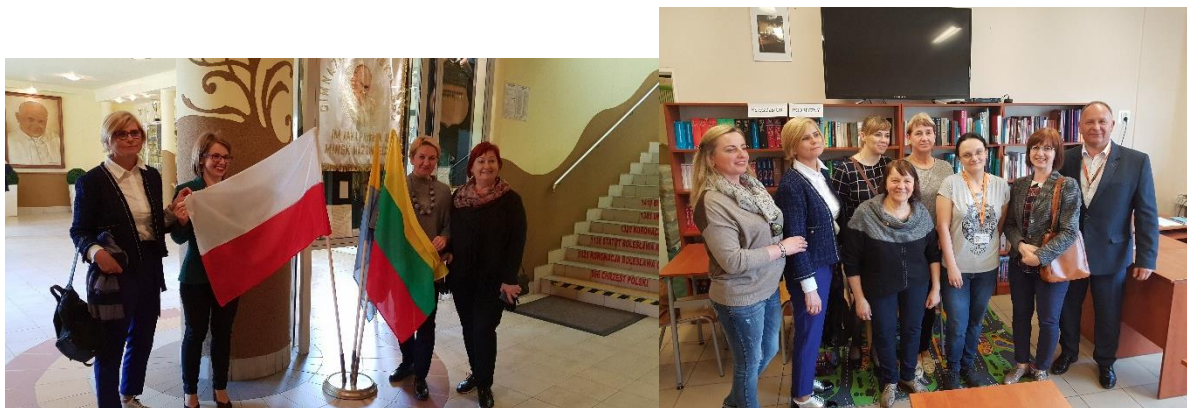
Telšiečius pasitiko mokyklos direktorius Grzegorz Wyszogrodzki (pirmas iš dešinės) ir mokyklos edukacinės erdvės

Lietuvos tema sukurti standai

Aktų salėje mums buvo pristatyta nuotaikinga vaikų programa, taip pat su lietuviškais akcentais, o kurios mokyklos direktorius pasirodė kaip puikus andragogas ir visus atvykusius pakvietė prisistatyti įsijungiant į edukacinį žaidimą: plovimai + pasakymas savo vardo + įvardijimas simbolio, kuris konkrečiam žmogui būdingas. Po visų prisistatymo ir susipažinimo direktorius pristatė, kad mokykloje mokosi 600 vaikų, mokykla neseniai dar buvo gimnazija, tačiau įvykus švietimo reformai nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. joje ugdomi ir darželio vaikai ir pradinių klasių mokiniai, kas, anot vadovo, reikalauja vėl naujos patirties, kaip su tokio amžiaus vaikais dirbti.

Mokykla ypatingą dėmesį skiria savo globėjo tautiečio šventojo Jono Pauliaus II pagerbimui, jo atminimo įamžinimui. Mokykla didžiuojasi funkcionalia sporto sale, kuri reikalui esant gali būti naudojama su nuleidžiama scena. Mokyklos bibliotekoje per 7000 knygų.

Nuotraukos atminčiai

Apžiūrėję mokyklą, buvome pakviesti į pokalbį diskusiją su mokyklos pedagogais apie šiandienos mokytojo darbą, iššūkius, kylančius šiandienos švietimui. Mokyklos direktorius pasidalino mintimis, kad nuolat akcentuojas, jog mokytojai atkreiptų dėmesį, ką vaikai daro gerai, ne tik pastebėtų jų klaidas. Atkreipė dėmesį, kad norint būti mokytoju, reikia turėti aukštąjį išsilavinimą. Iš pradžių mokytojas būna stažuotojas, po to laiko egzaminą, po 3 metų egzaminas jau mieste, savivaldybėje. Egzaminai kas treji metai, baigiamieji egzaminai Varšuvoje. Mokytojui kartu su patirtim kyla ir atlyginimas. Kasmet pedagogams privaloma kelti kvalifikaciją. Lenkijoje taip pat sprendžiama aktuali mokytojo prestižo problema.

Šioje mokykloje dirba 11 mokytojų vyrų. Naudojamasi elektroniniu dienynu. Kasmet mokykloje vyksta 4–5 tėvų susirinkimai. Daug popierinio darbo mokykloje. Mokytojas dirba 18 val., bibliotekininkai yra pedagogai, jų darbo krūvis – 30 val.

Ši mokykla – tikras, ypatingai sektinas svetingumo pavyzdys. Šios mokyklos kolektyvas dar nustebino ir tuo, kad mus pavaišino lenkiška lietuviškų cepelinų versija.

Lenkiška lietuviškų cepelinų versija

Mokykla Nr. 5.

660 mokinių, 1–7 klasės. Kadangi šioje mokykloje pietavome, pirmiausia turėjome galimybę įvertinti mokyklos virtuvės darbą. Virtuvėje kasdien paruošiama 550 pietų; 4 žmonės virtuvės komandoje, pietūs mokiniui kainuoja nepilną eurą.

Mokyklos direktorė Ewa Szczerba (kairėje) ir Telšių l.d. „Eglutės“ direktorė Vita Gailienė

Mokyklos erdvės

Šioje mokykloje taip pat visur duryse langai, kad iš koridoriaus būtų galima matyti, kas vyksta klasėje, ar galima trukdyti. Mokyklos filosofija – vaiko nereikia riboti, vaikas gali jaustis laisvai. Ypač daug įdomių veiklų mokiniams siūlo biblioteka, kurioje vyksta susitikimai su rašytojais, konkursai, kiti įdomūs susitikimai. Mūsų apsilankymo dieną joje vyko ypatingų šukuosenų diena. Mokykloje veikia prailgintos dienos svetainė nuo 7 iki 7.30 val. anksti atvykstantiems vaikams.

Miesto biblioteka.

Bibliotekoje, pasirinkusioje pandos simbolį, mus pasitiko ypatingu džiaugsmu, nuostaba, atsidavimu savo darbui trykštanti direktorė, kuri atkreipė dėmesį, kad biblioteka – didelis savivaldybės pasididžiavimas, kurta su didele meile, kuri, tikisi, bus matoma. 40000 gyventojų mieste, 15500 skaitytojų. Skaičiuoja kiekvieną įeinantį į biblioteką. 2017 m. įėjo 180000 žmonių su įvairiais poreikiais (žinoma, kai kurie po daug kartų). Labai intensyviai dirba skyrius vaikams, apie 300 įvairių renginių biblioteka surengia per metus. Direktorė pristatė ypatingą renginį, kurio metu Mazovijos Minsko savivaldybės tarybos nariai dalyvavo skaitymuose su istoriniais tautiniais kostiumais.

Telšiškiai lankosi Mazovijos Minsko bibliotekoje

Direktorė Elżbieta Sieradzinska pasakoja apie bibliotekos veiklą

Bibliotekos erdvės

Biblioteka į namus skaitytojams išduoda ne tik knygas, bet ir filmus. Apie 25 000 Eur biblioteka gauna kasmet iš savivaldybės naujoms knygoms pirkti .

Balandžio 27 d.

Iš anksto žinojome, kad paskutinę mūsų delegacijos Mazovijos Minske dieną laukia apsilankymas miesto savivaldybėje. Jau artėjant prie savivaldybės mus pasitiko jos fotografas, prie pastato plevėsavo Lenkijos ir Lietuvos vėliavos. Netrukus pasirodęs savivaldybės meras, susitikęs su mumis, kaip anksčiau minėta, jau pačią pirmąją atvykimo dieną, aprodė administracijos, savo darbo vietas ir pakvietė trumpai spaudos konferencijai, kurioje dalyvavo ir miesto Tarybos narių, dalis jų mūsų delegaciją lydėjo po švietimo įstaigas nuo pat atvykimo pradžios.

Apsilankymo Mazovijos Minsko savivaldybėje akimirkos

Konferenciją moderavo meras Marcin Jakubovski ir edukacinės programos vadovė Danutė Popovič. Įdomu tai, kad Taryba daug dėmesio skiria saugumo klausimams, iš viso joje dirba 21 Tarybos narys, posėdžiai vyksta nebūtinai kas mėnesį, būna kas 2 ar net 3. Pradžioje labai gerai išnagrinėjama medžiaga, daug bendraujama asmeniškai su vadovais. Yra atskira švietimo reikalų taryba, vienas savivaldybės Tarybos narys kuruoja ją, domisi, kaip mokyklos pasirengusios saugiai priimti vaikus. Kadangi ypač daug dėmesio skiriama saugumo klausimams, meras mus palydėjo į viešosios tvarkos skyrių, kur per daugybę kamerų galėjome stebėti visą Mazovijos Minsko miestą, jo problemiščiausias vietas, stebimas policijos pareigūnų.

Pagarbą kelia tai, kad viešėdami pas lenkus pastebėjome, kaip gražiai dera pilietiškumo, tautiškumo, tikėjimo dalykai: kiekvienoje mokyklos klasėje, savivaldybės kiekvienam kabinetui matėme ir herbą, ir kryžį.

Edukacinės išvykos patirtį užrašė Telšių rajono ikimokyklinių įstaigų vadovų metodinio būrelio sekretorė Irena Daubarienė